

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

Ds. D. Chr. Overduin

7 december 1982

Jakobus 1 : 9 en 10

Schriftlezing : Jakobus 1 : 1 - 11

Zingen : Psalm 49 : 3
49 : 4
56 : 5

Jakobus 1

1 Jakobus, een dienstknecht van God en den Heere Jezus Christus; aan de twaalf stammen, die in de verstrooiing zijn: zaligheid.

2 Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt;

3 Wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt.

4 Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk.

5 En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij [ze] van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden.

6 Maar dat hij [ze] begere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van den wind gedreven op- en nedergeworpen wordt.

7 Want die mens mene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere.

8 Een dubbelhartig man [is] ongestadig in al zijn wegen.

9 *Maar de broeder, die nederig is, roeme in zijn hoogheid.*

10 *En de rijke in zijn vernedering; want hij zal als een bloem van het gras voorbijgaan.*

11 Want de zon is opgegaan met de hitte, en heeft het gras dor gemaakt, en zijn bloem is afgevallen, en de schone gedaante haars aanschijns is vergaan; alzo zal ook de rijke in zijn wegen verwelken.

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

THEMA: EEN GODE WELBEHAGELIJKE ROEM EN DE IJDELE ROEM

Wat is het verband tussen deze verzen en het voorgaande?

Dat is niet zo eenvoudig te zeggen.

Straks, in vers 12, gaat de apostel Jakobus met z'n eigenlijke onderwerp van dit hoofdstuk weer verder, door te spreken over de verzoeking, het verdragen van de verzoeking, hoe de verzoeking in z'n werk gaat, de verhouding van de verzoeking en de beproeving tot God.

Maar, je zou haast zeggen, dit lijkt wel een tussenstukje.

Toch is dat niet zo, want ik heb bij de verzoeken onder andere genoemd: Deze Joodse christenen waren verdreven uit Jeruzalem in tijd van vervolging en toen zijn ze terecht gekomen in onder andere Syrië, Damaskus, en plaatsen in die omgeving. Wij weten ook immers van Paulus die daar naar toe ging om de christenen gevangen te nemen en over te leveren aan de Joodse raad.

Nu ging zo'n vlucht naar zo'n nieuwe woonplaats gepaard met armoe, met allerlei moeilijkheden in het leven.

Veel van die mensen waren ook geruïneerd. Veel van die mensen werden misbruikt door anderen, geëxploiteerd. Die mensen waren echt van die ontheemden, van die verstrooiden, die weinig hadden om op terug te vallen, wat het aardse betreft praktisch niets.

En ook dat is een verzoeking, kan een verzoeking zijn. En door God gebruikt worden als een beproeving om ze te sterken in het geloof in die schat die in de hemelen bewaard wordt als een erfenis voor Zijn kinderen, ook al hebben ze het hier op aarde soms erg moeilijk.

Dus als we nu zo het verband eens leggen, dan hebben we gehoord over het begeren van het geloof, niet twijfelende; die mens zal niets ontvangen; een dubbelhartig mens is ongestadig in al zijn wegen.

En dan komen we weer terug op de broeders: "Maar de broeder, die nederig is, roeme in zijn hoogheid".

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

Dat is een eigenaardige uitdrukking. Want het woordje 'nederig' dat duidt hier niet zo zeer iets geestelijks aan. Dat kan je er natuurlijk bij betrekken, maar het woord wil hier toch oorspronkelijk meer aanduiden: 'De gewone man', 'de arme man', 'de -misschien wel - bezitloze', 'de mens die niet meetelt' in de maatschappij niet, in de samenleving niet, die eigenlijk maar een verachtelijke plaats inneemt en uitgesloten is van zoveel dingen waar anderen het voor het zeggen hebben, een minderheid. Een hele kleine minderheid, behorend tot een verachte sekte, niet meetellend.

Dat wil het eigenlijk wel zeggen.

Niet zozeer nederig in de zin zoals wij dat vaak gebruiken, in de vorm van ootmoedig, enz., maar meer nederig in de zin van geringe waardigheid en betekenis in het leven.

Nu, tot die broeder wordt gezegd dat hij mag roemen. Dat het gepast voor hem is om te roemen.

Je zou bijna zeggen: Ja maar, wat heeft die man dan om op te roemen? Hij heeft geen landen die hij naar zijn naam kan noemen, hij heeft eigenlijk niets.

Ja, dat kunnen wij wel denken als we naar het gezicht van onze ogen oordelen. Dan is het een niet-hebber. Maar wij hebben in het begin gehoord dat de apostel zich richt tot degenen die geloven in de Heere Jezus Christus en die beproefd worden in de verzoeken. En dat ze in dat beproefd zijn en verzocht worden gesterkt mogen worden in het allerheiligst en dierbaar geloof. Dat ze 'met-God-begiftigd' zijn en 'met-de-Zaligmaker-Jezus-Christus'.

Nu wordt deze broeder, die niets te betekenen heeft, opgeroepen om tóch te roemen, maar dan in die dingen die we niet zien, die we niet als een gouden ring dragen of een zak geld of één of ander waardepapier uit onze zak kunnen halen, maar in datgene wat God beloofd heeft en wat Hij doet.

Wat is dan de hoogheid van zulk een broeder?

Die hoogheid is deze: Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren;

dat God hem heeft willen kennen, van eeuwigheid;

dat God hem in de tijd roept;

dat God Zijn Zoon gegeven heeft voor zulk een onbekend schepsel, de Zoon in Wie al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn, de Zoon Die zo'n ontzaglijk dure prijs heeft betaald voor zulke mensen.

Ik vind het ook helemaal niet erg om dat woordje 'nederig' ook in die zin uit te breiden, dat ze misschien naar ziel en lichaam weinig hebben gehad, want dat is ook een kenmerk van de armen, dat ze meestal èn naar ziel èn naar lichaam weinig in te brengen hadden. En tóch "roemen in zijn hoogheid".

Je zou zeggen: Ja maar, dat is toch de hoogheid van een Ander? Moet dat woordje 'zijn' niet met een hoofdletter geschreven worden?

Nee, want zo eerlijk, zo waarachtig is die Christus hun gegeven, tot een Hoofd van het lichaam, tot een oudste Broeder. Zijn heerlijkheid is hun heerlijkheid. Zijn verhoging is hun verhoging. Immers, hun armoede is toch ook Zijn armoede geweest? De vossen hebben holen, de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des mensen heeft niet waar Hij het hoofd op kan nederleggen.

"Roemen in zijn hoogheid."

Erfgenamen van hemel en van aarde. De zachtmoedigen zullen de aarde erfelijk

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

bezitten. Ze krijgen alles van de Heere. Dat is wonderlijk.

Stel je voor dat je zou doen als die man, die zei tegen een pochende Jood, die zo rijk was: Ik ben rijker. "Wat? Je hebt niets." - Ze zaten in de trein - Nu, kijk maar. "Nu, ik zie niets." Je ziet toch al dat land wel en alles? "Ja natuurlijk." Nu, dat is allemaal van mij, dat mag ik allemaal erven van God, en nog veel meer. En die man begon natuurlijk smakelijk te lachen, die begreep er niets van.

Of, die rijke meneer uit Montfoort: Toen m'n overgrootvader een beroep had aangenomen naar de Gereformeerde kerk van Montfoort, de dolerenden zagezegd - hij is nog dolerend geweest, die man. En toen hij - ook in een wagen of een trein, als die er toen al was, 't is al lang geleden - een praatje kreeg met een meneer die zei - toen ging het over Montfoort, het land der ezelen - "U bent toch niet die man die daar beroepen is?" Ja, zegt overopa, dat ben ik wel. Nou, toen begon die man uit te pakken en hij zegt: "Man, man wat moet je daar doen? Weet je wel dat die mensen daar zo verschrikkelijk arm zijn? Je gaat daar dood van de honger." Hij zegt: "Dat kan je vast geloven, je houdt het daar niet uit." - En ja, het was in die tijd nog heel gespannen want later kwam hij soms thuis dat hij vol zat onder de speeksel, dan spuwden ze hem na. Die dolerende honden stonden daar slecht aangeschreven. - Toen zegt overopa: Ja maar, ik heb gehoord dat er Eén bij is, Die rijk is. "Hebben ze gezegd dat er één rijk is? Ik ken ze allemaal." Ja, zegt overopa, maar toch is het waar, want er is er Eén bij Die heeft gezegd: Mij is het goud en het zilver en het vee op duizend bergen. En daar begreep die meneer ook niets van. En toch had overopa gelijk.

De hoogheid die in Hem, door Hen en uit Hem en tot Hem.

Ik geloof dat hij er niet zo lang geweest is, maar ze zijn niet doodgegaan van de honger, dat weet ik wel. Ze hebben het er allemaal levend afgebracht. Hij was een zachtmoedig mens. En toen ze zeiden, toen hij over de straat liep en langs de smederij, daar stonden een paar opgeschoten kerels, en er één zei: Ik zou die dolerende hond wel een mes ... of ik zou wel eens dit of dat willen doen. En toen zegt die ander: Wat, noem hem maar een krenge, ik zou wel een mes in z'n willen steken. Toen stond de man stil, hij zei: Och vriend, jij hebt gelijk, een krenge dat ben ik. Maar ik wou toch voor ik de geest gaf nog een gebedje doen of dat jullie de eerste dolerenden weer zouden mogen zijn. - Doleren betekent klagen. -

Kijk, wat kan dat wonderlijk zijn, die arme, die nederige, roeme in zijn hoogheid. Dat God nu zegt: Al het Mijne is het uwe en al wat van u is dat heb Ik op mij genomen. Ik heb met je geruild. Al je zonden en vervloeking, die onbetaalbare schuld, die heb Ik betaald. En nu hoef je nooit meer wat te verdienen. Je kunt en hoeft ook nooit meer iets af te betalen, want alleen de rente is genoeg, al leef je honderd jaar, om daar van te leven en daar op te sterven. Het is allemaal genoeg. En de reiskosten zijn voor je betaald.

Dat is voor Lazarus ook wat geweest - het was een gelijkenis, maar een gelijkenis is een beeld uit de werkelijkheid van het leven. Daar zie je juist het beeld in van, al was het dan erg scherp getekend, natuurlijk, een buitengewoon geval zouden wij zeggen. De broeder die nederig is, die daar ligt te verzweren aan de poort van de rijke. Hij heeft niets te betekenen. Stemmen doet hij ook niet aan mee, daar hoeft hij niet aan mee te doen. Nergens. Die man is werkelijk overal uitgeteld.

Roemen in z'n nederigheid. Hij begeerde nog wel een korst te ontvangen. Maar of hij hem ook kreeg? Stel je nu voor dat zo'n man gaat zingen:

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

'Ik roem in God, ik prijs het onfeilbaar Woord, ik heb het zelf uit Zijne mond gehoord.'

Wat zouden de mensen raar kijken. Misschien dat de rijke man een knecht gestuurd zou hebben om te zeggen - misschien is het nog wel gebeurd ook - dat die vuile bedelaar z'n mond houdt, want zo'n mooie psalm past niet bij zo'n vod, die daar ligt te stinken aan de weg. Dat past niet, hoe durft hij het om zo'n psalm op z'n lippen te nemen.

Maar de engelen kwamen en droegen Lazarus in Abrahams schoot. Wat zal die man blij geweest zijn. "De broeder, die nederig is, roeme in zijn hoogheid."

Ik weet wel, iedere tijd heeft zijn tijd. Dat kunnen wij niet veranderen, dat hoeft ook niet. Je kunt niet zeggen dat wij het nu zo slecht hebben. En de ironie wil - of, ik mag het eigenlijk niet zo zeggen - dat al die mensen van afgescheidenen, het is nu ook al weer voorbij, hoor, want het is een golfbeweging, maar het is typisch dat veel van de afgescheidenen en dolerenden die zaten met een halve eeuw op de hoogste posten in ons land. Ik zeg niet dat het goed afgelopen is, daar gaat het even niet om, maar God liet toch even zien wat Hij vermag. En nu nog zijn er mensen die er zich een ongeluk aan ergeren dat er zoveel posten in ons land worden ingenomen door mensen die een confessie hebben of die nog wat met het christelijk geloof te maken hebben. Dat vinden ze verschrikkelijk, dat ze zo'n invloed hebben. Ja, wonderlijk, "de broeder, die nederig is, roeme in zijn hoogheid."

Al bezwijkt mijn vlees en mijn hart. Daar gaat hij roemen. Eerst niet.

Het is niet voor niets dat Jakobus dat zegt. Eerst niet. Eerst zegt hij: Ik was nijdig, want ik zag de voorspoed van de goddelozen, als van die gewelddrijvende inlandse bomen breiden ze zich uit. Zou God wel? Zou God het wel weten? Is er nu wel zoiets als een God, die alle dingen bepaalt? Totdat hij in Gods heiligdom inging. Daar zag ik op wat gladde plaatsen de voorspoed zelfs de bozen leidt en hoe Gij in het end hun val bereidt. Ze storten van de top van eer in eeuwige verwoesting neer. Maar mij aangaande, 't is mij goed nabij God te wezen. Gij zult mij leiden naar Uw raad. Daarna zult Gij mij in Uw heerlijkheid opnemen.

Daar zie je de roem van de arme, van de onbetekenende. De roem in de hoogheid van Gods genadige liefde en ontferming.

Waarom staat dat er dan deze aanmoediging, zou je zeggen, deze wegwijzer, deze aanmaning. Waarom?

Omdat het Gode behaagt. Dit volk heb Ik mij geformeerd, ze zullen Mijn lof verkondigen. En dat is nu de lof van Gods grote Naam, als zondaren gaan verkondigen hoe goed dat die God is voor zulke slechte mensen. En hoe groot en zeer te prijzen die God is, die Zijn eigen Zoon niet spaarde, maar voor hen overgaf. En hoe genadig die God is, die al hun overtredingen vergeeft en ze niet meer gedenkt. En hoe lief die God is, dat Hij als een Herder het afgedwaalde zoekt en terugbrengt. Ja, al dwaalden zij langs veel omwegen, Hij zoekt ze op. Dat is toch een eer die God bewijst en een hoogheid aan zulke eerloze schepselen, die zo laag en zo diep gezonken en gevallen zijn.

't Is net of dat je dat tafereel zo voor je ziet. Je ziet daar zo'n onrustig, verstrooid christen, daar ergens in Damaskus. Misschien wel zonder werk. En de berichten uit Jeruzalem zijn ook niet best. En er zitten altijd natuurlijk van die treiteraars ook tussen, want je hebt ook wel rijke Joden in Damaskus, in die tijd, zeker wel. Ja, wat is er nu te zeggen, wat is er nu te doen, wat moet je van al deze dingen zeggen? Wat zullen we

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

doen, er nog eens op uit gaan, nog eens? Nee, zegt Jakobus, jij bent net een mannetje om een versje te gaan zingen. Zingen? In zulke omstandigheden? Ja, jij bent nu net een man of een vrouw die er aan toe is om een versje te gaan zingen:

'Gij zijt mijn roem, de kracht van mijne kracht,
Uw vrije gunst alleen wordt d'ere toegebracht.'

Steek je hoofd maar eens omhoog. Want Hij heeft het beloofd, Ik zal uw schatkamers vervullen, Mijn oog zal op u zijn. Ik zal u sierlijke klederen aantrekken. Wisselklederen. En Ik zet een reine hoed op je hoofd. En Ik doe al je ongerechtigheden verre van je. Ik laat je nooit los, zegt God. Zing dan maar:

'Als ik omringd door tegenspoed
ben in klein-moed
Gij mij verkwikket.
Ook tegen mijn wreedste vijand
Uw rechterhand
mij hulp toeschikket.
Gij zult immers mijn kruis eindigen hier,
want goedertier
zijt Gij gestaag.'

Zing eens.

Ja, wat heeft een mens dat nodig, dat de Heilige Geest door het Woord hem daartoe opwekt. Want zoals wij zijn komen wij daar niet aan toe. Laten we eerlijk zijn, we komen daar niet aan toe. We kunnen wel wat verstrooiing zoeken, natuurlijk, en een beetje afleiding om de zorgen een beetje te vergeten en om allerlei dingen wat naar de achtergrond te drukken. Maar om nu te zeggen: Laten we maar gaan zingen. Dat doet nu de Heere. En Die wekt er toe op: Roem eens in de hoogheid.

Dan denk ik terug - och ja, ook alle tijden, alle mensen, zijn in beweging - dan is er geen tijd waarin wij meer gezongen hebben, als kinderen, thuis, dan in de oorlog.

Dat was een benauwde tijd. Eerst een zwaar bombardement meegemaakt. Alles kwijt. Een krankzinnig zusje nogal eens thuis. Een doofstom zusje. Grote armoe. M'n vader kreeg al zowat een beroerte als hij een vliegtuig hoorde. En ik had weken en weken nachtmerries, dat ik niet meer durfde te slapen. Al die narigheid. En, wat hebben we toen veel gezongen met elkaar. Na het eten altijd. En dan zie mijn vader: Jongens, zingen! En dan wet ik wel, dan zwollen de aderen op mijn hoofd op, ik zag zo rood als een biet, om maar zo hard mogelijk te zingen. M'n moeder vond het erg oneerbiedig, maar m'n vader zei: Nee, dat geeft niet, doe je best maar. En dan kwam opoe - toen was het nog opoe, dat was van mijn moeders kant en die was nogal een beetje uit het verbroken verbond der werken - en die liep met een grote boog om het huis heen, want op grote afstand hoorde ze dat al. En dat vond ze wel erg.

Maar dan denk je daar wel eens aan terug en dan zeg je, wat is dat wonderlijk. Er is nu eigenlijk heel wat meer reden, zou je zeggen, om te zingen. We kunnen nog vrij in- en uitgaan. Niet dat gedreun van die vliegtuigen, uur na uur, boven je hoofd. We hebben wat nachten buiten gestaan, als ze brandend neerstortten.

En nu zijn we zulke reukloze schepselen aan het worden en geworden. Eigenlijk moet je zeggen, dat zijn we al van onszelf. Maar hoe hard hebben we dan ook weer deze vermaning nodig: "De broeder, die nederig is, roeme in zijn hoogheid". De

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

omstandigheden waren toen niet zo aangenaam voor die verstrooiden. Dat weet ik. Je kon toen een formuliertje invullen, in de oorlog, en m'n vader heeft het niet eens gedaan, terwijl we heel wat spullen hadden. 't Ging ons aardig goed. Maar toen hadden we niets meer. Toen kon je invullen voor hoeveel je dacht kwijt te zijn. En m'n vader zei: Dat krijg je toch nooit meer terug, daar krijg je niets meer van terug. - Later bleek dat je er wel wat van terug had kunnen krijgen - Dan zat je daar op rottige stoelen en hier een bed en daar een matras en al die dingen meer.

En ik weet dat we wel eens met elkaar zo onder de indruk waren, als we zongen: 'God heb ik lief, want die getrouwe Heer', dat we allemaal een potje zaten te huilen, toen het uit was. Omdat God de Heere zo getrouw IS. Wat is dat groot.

En ik weet wel, er is van Adam niets goeds te verwachten, alles slijt uit en af. Maar daarom komt het Woord van God tot ons mensen die eigenlijk geen tijd meer hebben. Want die de tijd hard nodig hebben om de krant bij te houden en om de boekhouding een beetje op poten te houden en om aan nog zoveel andere verplichtingen te voldoen. Maar, wie weet, komt die trouwe Heere door Zijn Woord zo sterk op ons aan en in, dat je vandaag of morgen opeens tot je verbazing begint te zingen. Terwijl alles tegen zit. En dat je toch blij wordt, omdat je gelooft: Ja, hoe de weg ook is en gaat en welk een leed en ramp ons ook immer kunnen treffen, de Heere blijft dezelfde.

Weet je, je kunt er ook uit opmaken de dodigheid van de gelovige. Je zou je de vraag kunnen stellen: Wat gelooft hij daar nu van? Wat geloof ik daar nu van, dat ik de hemel en de aarde mag beërven en dat God alles uit genade geeft? Ja, blijf er nochtans bij! Want ik zeg dat altijd met een zekere voorzichtigheid. Weet je waarom? Omdat ik heb ervaren - persoonlijk hoor, dat hoeft bij een ander niet zo te zijn - dat de duivel je er ook zo benauwd mee kan maken en dat de duivel kan zeggen: Als jij dat nu echt geloofde, dat je zonden vergeven waren, dan sprong je dwars door het raam heen. En dan zou je door heel Hilversum de mensen bij elkaar trommelen en dan zou je zeggen, mensen, wat er nu gebeurd is, nu zal ik je eens wat vertellen: Oh, dat kan ik je aanbevelen, van harte, de schuld is vergeven. Totdat ik er op een gegeven moment - en dat kan je zo benauwd maken - toch achter kwam dat de satan daar ook een grote rol in speelt. Hij veracht de wateren van Siloa, die zachtken gaan. Hij veracht de stille werking van Gods Heilige Geest, en hij veracht eigenlijk ook het geloof: Zalig is hij, die niet ziet en nochtans gelooft. Ook als we in duisternis zijn gezeten.

Maar dat neemt het andere toch niet weg dat we wel mogen constateren, als we over geloof praten, dan prátén we meestal over geloof, zonder te geloven. En als we het over liefde hebben, dan prátén we over liefde, zonder lief te hebben. Maar God die rijk is in barmhartigheid heeft gaven genomen om uit te delen onder de mensenkinderen, ja de wederhorigen om bij Hem te wonen. Dus God is goed.

Dat dan zo'n arm schepseltje, zo'n onbetekenend mensje, dat die dan zo'n hoogheid heeft. Die hem als de zijne aangerekend wordt alsof hijzelf alle gehoorzaamheid volbracht die Christus voor hem volbracht had. Van die hoogheid zei Jesaja: Alle instrument dat tegen U bereid wordt zal niet gelukken en alle tong die in het gericht tegen U opstaat zult Gij verdoemen. Dit is de erve der knechten des Heeren, want hun gerechtigheid is uit Mij.

Dat is de hoogheid: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen van God? God is het die rechtvaardig maakt, wie is het die verdoemt? Christus is het die in de

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

diepte gegaan is, die gestorven is. Ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die aan de rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt.

Nu, dat de arme broeder dan maar roeme in zulk een Christus en zulk een gelukzalig lot en staat. Van nu aan zullen mij zalig spreken, zegt Maria, alle geslachten. Hij heeft de nederheid Zijner dienstmaagd aangezien. Armen heeft Hij met goederen vervuld, rijken heeft Hij ledig weggezonden.

Dat is dus een Gode welbehagelijke roem waar de Heere blij mee is. Nog eens: Waar de Heere echt verblijd mee is, want dat is iets van Zijn eigen werk. Eén van onze grote kwalen is onze onbeschaamde ondankbaarheid. Dat is iets verschrikkelijks. Ik weet wel, gelukkig dat alles in die biddende en dankende Hogepriester is, maar als ik dan zeg, 'gelukkig', dan zal dat toch ook wel moeten betekenen: Zijn Naam zij geprezen. Je zou zeggen: Dan zal je toch wel dankbaar zijn. Als je dankbaarheid zelfs in Hem gevonden wordt! Nee, daar kunnen we ons niet met een of andere tekst uitdraaien, hier past alleen de grootste verootmoediging, dat we zeggen: Heere, we zijn minder dan een hond. Kohlbrugge had toch wel gelijk in zijn vragenboekje: Wat is het dankbaarste schepsel? Een hond. Niet een mens, maar een hond, die is dankbaar.

God geve het ons ook om van harte zo uit die hoogheid bediend te worden dat we gaan zingen: 'Ik zal Uw Naam met dankerkentenis

verheffen, U al mijn geloften brengen.

'k Zal liefd' en lof voor U ten offer mengen

in 't heiligdom, waar 't volk vergaderd is.'

Misschien zit het in de aard van ons noorderlingen, die te boek staan als erg nuchtere mensen, maar de Heilige Geest is sterker dan die nuchtere noorderlingen. En daarom zal het alleen maar blijdschap zijn, als we ontdekken dat ook in de vergaderingen een volk bijeen is, waarbij dan de één, dan de ander, of soms allemaal, uit de blijdschap des harten de psalmen van David en de psalmen van de rechtvaardigen mogen zingen in de poorten van Sion. Dat is zo groot om samen Zijn Naam ootmoedig te zingen.

Er is ook een ijdele roem.

"De rijke in zijn vernedering; want hij zal als een bloem van het gras voorbijgaan."

Over de betekenis van deze woorden wordt heel verschillend gedacht.

Wie wordt met die rijke bedoeld? Is dat een rijk gemeentelid? Of is dat een rijke, die geen gemeentelid is? Een christen-jood of een jood zondermeer, die vijandig staat tegenover de christenen?

Ja, dat kan heel verschillend uitgelegd worden. Dus twee manieren. Je kan zeggen: De apostel geeft hier een wenk voor de rijken in de gemeente, dat die meer moeten bedenken aan hun nederigheid. Dat die daar maar in moeten roemen.

Een eigenaardige tekst. Want zeker ook in het oorspronkelijke zit er weinig tederheid in deze woorden. Dat komt in de vertaling niet altijd zo sterk uit. Er zit ook weinig oproep in tot verandering, om eens ernstig over na te denken. En als je de brief verder leest, dan merk je dat de gemeente bestond uit arme mensen. Jakobus heeft gezegd: Geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld om rijk te zijn in het geloof en erfgenamen van het Koninkrijk? En tegen de rijken zegt hij: Gij hebt de armen oneer aangedaan. Overweldigen u niet de rijken en trekken zij u niet tot de rechterstoelen? Lasteren zij niet de goede Naam, die over u aangeroepen is?

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

In dat licht gezien, en er komt nog veel meer over de rijken, zou je kunnen zeggen: Als hij hier zegt: "De rijke die moet maar in z'n vernedering roemen", dan is het geen opwekkende tekst.

Nu, ik kies voor de laatste gedachte - persoonlijk. Dat het hier niet over een rijke gaat in de gemeente, maar over een rijke ongelovige. En dat doe ik met een zeker doel. Weet je waarom? Je kunt de zaak natuurlijk wel verzachten, maar stel nu eens voor dat die brief per ongeluk, menselijk gezien, een keer bij die rijke onder z'n neus komt. Nu dan kan hij ook eens schrikken. Wie weet schrikt hij dan eens. Misschien komt hij tot de ontdekking, dat hij zegt: Oh, staat het er zo bij met mij? En kan ik dan niet meer bekeerd worden? Wat is er te verwachten? Kijk, de Heere is met Zijn ganse Woord bezig, met vloek en zegen. Je moet echt niet denken dat je nooit een vloek kan krijgen. Je hoeft ook niet zo benauwd te worden als je denkt: Ja maar dat kan niet. Ik had nu een woord in m'n hart, dat zal wel voor een verworping zijn, of zo. Dat moet je niet zo gauw denken, want de Heere slaat er ons soms mee om onze oren om ons terecht te brengen. Alleen al dat het zo'n pijn doet betekent dan: Het is vast voor mij bedoeld. God bedoelt er wat mee, anders horen we het niet eens. Dan vliegt het langs ons heen. Maar nu het ons aangrijpt, dat we in de war raken, ja, dat is een goed teken.

Hoe moet je dat dan verstaan?

Nu, ik zou het het liefst een beetje ironisch willen verstaan.

Je kunt natuurlijk gaan twisten of er ironie in de Bijbel gevonden wordt. Ik denk van wel. Maar laten we dat nu niet doen, dat onderwerp is niet aan de orde.

Ik zou het het liefst zo willen verklaren.

En de rijke nu laat die maar vast een versje gaan zingen over z'n ondergang. Laat die maar vast gaan zingen: 'Hij kan die prijs der ziele, dat rantsoen aan God in tijd noch eeuwigheid voldoen.'

Laat die maar zingen: 'Gelijk het gras is ons kortstondig leven, gelijk een bloem op het veld verheven, wel sierlijk pronkt, maar kracht'loos is en teer.'

Laat hem er maar eens aan denken dat het niet lang zal duren of hij moet vertrekken en hij zal niemendal met zich kunnen nemen. Dat zal zijn vernedering zijn. Dan zal alles van hem afgenomen worden, hij moet het allemaal loslaten en niemand op de hele wereld zal hem kunnen helpen. Hij kan hoogstens per testament nog vastleggen hoe mooi de kist moet zijn en het graf en het beslag en noem maar op. Maar dat is ook alles, want hij zal er niet meer van kunnen genieten, van die gouden handgrepen en van het mooie lijnwaad en de specerijen.

De rijke nu, roem dan maar, roem dan maar in je ondergang, in je ellendige toekomst. Want als een bloem van het gras ga je voorbij, een wilde bloem. Een bloem van het gras, wat is dat nu? Dat is zo weg. Hij wordt in de oven geworpen of hij verdort. Want de zon gaat op. Jakobus ziet het al gebeuren, de zon is opgegaan, zegt hij, met de hitte of de hete wind, die daar woei in die streken. Het vocht wordt uit het gras geblazen en gebrand. De bloem valt af en de schone gedaante, het mooie gezichtje van die bloem vergaat. Zo zal ook de rijke in zijn wegen verwelken. Er blijf niets van over. Totaal niets. Jakobus gebruikt hier woorden, ongeveer, van Jesaja 40: Een stem zegt: Roept! Wat zal ik roepen? Nu, Jakobus, roep maar: Alle vlees is gras en de heerlijkheid van de mensen als een bloem van het veld. Het gras verdort, de bloem valt af, voorwaar het vólk is gras.

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

Nou, als je in de Bijbel leest, het Oude Testament, het vólk, heeft het heel wat in zich. Want dat betekende de degelijke Israëlieten, dat is het vólk. Alle vléés is gras. Ja, nu ja, dat is waar. Maar als de profeet gaat zeggen: Het vólk is gras, dan kijken ze toch wel en beetje vreemd op. Wij? Wij zijn toch de vastigheden van het huis en van de dienst?

Nee, zegt de man, het vólk is gras, meer niet. Wat is de mens, waar is hij in te achten? Hij is hooi. Erg. Ja, maar het is de werkelijkheid.

Zo zal ook de rijke en er staat zo leuk - of, zo leuk - hij zal in zijn wegen verwelken. Dat betekent, hij heeft een heel groot plan. Hij gaat naar het Verre Oosten of naar Engeland of naar Amerika, want daar ziet hij het wel zitten. Een grote transactie of een fabriek erbij. Hij is op weg. Hij is altijd op weg. Altijd verder. Altijd meer.

En dan zit hij aan een zakendiner en opeens dan wordt hij wit en grauw. Scheelt er wat aan? Ja, ik voel me niet zo goed. O, ik zal even bellen. Daar komt de ziekenauto en hij ligt al naast de stoel op de grond. Hartmassage. 't Mocht niet meer baten. In z'n wegen verwelken. Zo gaat het.

Ja, als we nu op Gods wegen verwelken, dat is niet zo erg. Dan kan je zeggen: Ja, maar er staat toch: De rechtvaardige zal zijn als een groene boom? Ja, maar Johannes zegt: Hij moet groeien, ik verdorren. Wassen - minder worden. Hij wassen, Hij groeien. Dat is goed.

Maar als je in zúlke wegen verwelkt en er is anders niets, dan is het toch maar een akelig, jammerlijk einde.

De rijke man stierf ook en hij werd begraven en hij sloeg zijn ogen op zijnde in de pijn. Hij had niets meer. Zo gaat het met de rijke die niet rijk is in God.

Je moet niet denken dat er geen rijke mensen zalig worden. Dat gaat niet op in de geschiedenis. Maar dat de rijke lere liefdadigheid te doen, zegt de apostel, dat ze niet in de verzoeking en in de strik omkomen. Dus je kunt goederen van de Heere krijgen en aanzien en eer en alles en ook de macht om er van te leven en om er mee te leven. Maar Jakobus kent al die mensjes van het kerkje, die uit Jeruzalem gevlucht zijn, die kent hij allemaal. Dus hij is vast niet benauwd geweest dat er een rijke in de verkeerde zin bij gezeten heeft. En trouwens, al zou dat zo geweest zijn dan kan dat toch geen kwaad, want ze hebben altijd nodig dat de Heere de rem erop zet, dat de Heere er ons bij bepaalt. Al wist ik alle dingen en al had ik alle dingen en Jezus niet en kende, dan ware ik anders niet dan een wereld vol ellende.

Dat is een ijdele roem bij die rijke: Ik heb dit, ik heb dat, ik heb zus, ik heb zo. Nee man, zegt Jakobus, je kunt beter vast een klaagliedje gaan zingen: Gelijk het gras Wat man leeft er die de dood niet zien zal, wie redt zijn ziel van het graf. Misschien gaat hij er wel bij zingen: Ai, help toch als tevoren, help toch. Want het Woord van God keert niet ledig tot Hem weder. En het kan wel net zijn als de Heere zegt: Nu, bereid je huis maar want je moet sterven, dat de Heere van plan is om je nog 15 jaar te laten leven. En als de Heere zegt: Ik zal niet meer naar je omkijken, want je bent Mijn kind niet, dat de Heere van plan is om tegen je te zeggen: Je bent Mijn kind. En als de Heere zegt: Niet-volk ben je, dat de Heere zegt: Mijn volk. Niet-ontfermde - Mijn ontfermde. Zo wonderlijk is de Heere. Zo onnavolgbaar en onnarekenbaar. Ondoorgroendelijk en ondoorzoekelijk zijn Zijn wegen en oordelen.

Nu, we moeten weer naar huis en dat we dan mogen bewaren:

JAKOBUS 1 : 9 EN 10

'Ik roem in God, ik prijs het onfeilbaar Woord.'

En het geeft niet, al zou je midden in de nacht wakker worden. Meestal wordt een mens akelig wakker. Ik heb vannacht nog gereden, in de auto. Iemand zou me ergens brengen en ik moest achter hem aan rijden. Ik durf toch zelf ook wel een beetje door te rijden, maar die man reed zo onbeschrijfelijk hard, dat, ik vloog door bochten en door tuinen en het angstzweet brak me aan alle kanten uit. En tenslotte was ik hem toch kwijt. En toen wist ik niet meer hoe ik terecht moest komen. Maar ik bedoel maar, dan wordt je naar en akelig wakker.

Maar als je nu wakker wordt met een psalm: 'Looft, looft de Heere, gij heidendom', zing hem dan maar. Of: 'Ik zal in dit vertrouwen leven en dat melden in mijn lied'.

Want dat mag. Dat wil de Heere. Dat die nederige roeme in zijn hoogheid. Ja, dat is een kostelijke weg als God zo in ons leven leert dat - ja, je moet er geen godsdienst van maken - maar die timmerman die daar misschien in z'n eentje aan het werk is, dat je die hoort zingen.

Ik heb hier in Hilversum - 't mannetje is geen melkboer meer, maar ik zie hem nog wel eens fietsen en ik heb altijd een gedachte dat ik denk, dat mannetje kon nog wel eens - hij praatte nooit over godsdienst - goed terecht komen. Want als hij aan de deur kwam dan hoorde je hem van verre - en nogmaals, hij zei nooit wat - altijd zachtjes zingen: 'Heer, ai maak mij Uwe wegen' en dan weer een andere psalm. Als je dan bij de deur was dan stopte hij gauw. En niet gemaakt hoor, omdat, je zou zeggen: Hij komt bij mij. Nee hoor. Ik heb meegemaakt dat ik achter hem aan moest: Verdraaid, hij is alweer aan het zingen.

Maar daar kan je jaloers op zijn. En dat je denkt: O Heere, leer ons zingen.

Ik weet niet of het Brakel is of een ander, die wel eens gezegd heeft: Als je hier op aarde nooit hebt leren zingen, dan moet je ook niet denken dat je in de hemel zal zingen.

God geve ons een nieuw gezang en een nieuw lied.

AMEN